

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شهید بهشتی
کتابخانه دانشکده علوم توانبخشی

استناد و روشهای استناددهی

تهیه کننده: دکتر لاله جولاهی

۱۴۰۱

استناد یکی از اصلی‌ترین ابزار در حوزه کتاب‌سنجی و علم‌سنجی است. در حوزه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، سان‌دیسون عقیده دارد که استناد نشان‌دهنده تصمیم‌نویسنده است که می‌خواهد رابطه میان مدرکی را که دارد تهیه می‌کند با نوشته‌ای دیگر نشان دهد. اسمیت نیز مدعی است که رابطه میان مدارک استنادکننده و استناد شونده با استناد نشان داده می‌شود؛ بنابراین می‌توان گفت از استناد در جایگاه ابرازی یاد شده، که میان اندیشه‌های جدید و اندیشه‌های پیشین پیوند برقرار می‌کند. پیوند علمی میان اندیشه‌ها که از طریق استناد برقرار می‌شود به قدری حائز اهمیت است که بسیاری از صاحب نظران، وجود استناد در یک اثر را نشانه اعتبار و نبود استناد را به منزله بی‌اعتباری یا کم‌اعتباری آن در نظر می‌گیرند؛ از سویی دیگر، بسیاری از صاحب نظران بر این باورند که هرگاه تعداد زیادی از آثار به اثری استناد کنند، باید آن را یک اثر حائز اهمیت به‌شمار آورد و این استنادها را تا حد زیادی نشانه اعتبار آن اثر دانست (نوروزی چاکلی، ۱۳۹۰، ص ۲۷۵-۲۷۹).

فهرست منابع مورد استناد، راهکار مناسبی برای هدایت مخاطبان به سرچشمه اصلی اندیشه‌ها، یافته‌ها و داده‌های ارائه شده در متن است.

استناد یعنی :

۱ - پشت دادن به چیزی . ۲ - نسبت دادن . ۳ - سند و مدرک نشان دادن .

استناد : Citation

ارجاعات یک نویسنده به آثار گذشته مرتبط با موضوع نوشته‌اش،

فهرست منابع : Reference List

لازم است فهرستی منظم و کامل از آثار مورد استناد که در متن اثر علمی قرار گرفته، در آخر اثر آورده شوند که به آن فهرست منابع و مآخذ گویند.

کتابشناسی : Bibliography

توصیف روشمند کتاب‌ها و گزارش تاریخ، تألیف، چاپ، انتشار و چاپ‌های مختلف کتاب‌ها. به عبارتی فهرست کامل تمام مطالب مرتبط با اثر است که ممکن است برخی از آن‌ها در متن مستقیماً مورد ارجاع قرار نگرفته باشند. این فهرست در آخر اثر آورده می‌شود.

به چه دلایل استناد می‌دهیم

- شناسایی روش پژوهش، ابزارها و جزئیات آن
- ایجاد پیوند میان اثر مورد نظر با آثار مرتبط پیشین
- هدایت مخاطبان به آثار مرتبط با پژوهش
- اعتباربخشی و ادای احترام
- اصلاح اثر در حال نگارش خود
- فراهم آوردن شواهد برای اثبات ادعا و ارائه توضیح‌های لازم
- نقد آثار پیشین
- آگاه‌سازی محققان از آثار در دست انتشار

روش های استناددهی Citation Styles

به روشی که استنادها به شیوه‌ای منظم و استاندارد مرتب گردند، می‌گویند این شیوه‌ها راهکارهایی را برای استناد به منابع در داخل متن و همین‌طور فهرست منابع و مآخذ ارائه می‌دهند.

شیوه‌های استناد قوانینی برای چیدن حروف و کلمات، املاء، استفاده از حروف بزرگ و کوچک، نقطه‌گذاری و مواردی از این دست می‌باشند.

بنابراین لازم است منابع براساس حروف الفباء مرتب و یا به ترتیب ورود در متن شماره‌گذاری شوند.

بدین منظور نام خانوادگی مولف بر نام کوچک یا نام وسط او مقدم خواهد بود.

• عناصر استناد: مهم‌ترین عناصر در کتاب نام نویسنده(ها)، مترجم، عنوان، سال نشر، محل نشر، ناشر، و در مقاله‌های مجلات، استناد شامل پدیدآورنده(ها)، عنوان، شرح منبع (مانند عنوان نشریه) تاریخ نشر، شماره جلد یا دوره، شماره نشریه، و شماره صفحات است.

انواع روش‌های استناددهی:

شیوه‌های استناد به منابع را به دو گروه **درون‌متنی** و **برون‌متنی** تقسیم بندی می‌کنند.

استناد درون متنی:

۱- روش نویسنده-تاریخ: در این روش مشخصات کوتاهی (نام نویسنده و سال انتشار کار او) از منبع نقل شده در متن، بلافاصله ارائه می‌شود. ، به جز در روش MLA، که از سیستم نویسنده-شماره صفحه استفاده می‌کند.

۲- در پاورقی (نشانه‌گذاری یا اشاره): در این روش منابع را در بخش مربوط فهرست می‌کنند و در هنگام ارجاع در داخل متن به پانویس فقط نام خلاصه منبع، ارجاع می‌دهند. به این روش اصطلاحاً «پانویس کوتاه‌شده» نیز گفته می‌شود.

۳- روش عددی: در این روش، شما عدد مربوط به هر منبع را در لیست مرجع می‌نویسید و هرجایی در متن که خواستید به آن منبع خاص اشاره کنید فقط عدد مربوط به آن را ذکر می‌کنید.

مثال: استناد درون متنی

نام خانوادگی، سال برای مثال (محمدی، ۱۳۹۴)

منابع لاتین هم حتماً به صورت فارسی نوشته شود برای مثال: (گیبل، ۲۰۱۵)

اگر دو نفر نویسنده باشند: (محمدی و علیپور، ۱۳۹۷)

اگر بیش از دو نفر باشند: (محمدی و همکاران، ۱۳۹۰)

مثال :

There are more than twenty functions of mobile Web which users currently take advantage of and can be divided into three categories, communication, information and resources download and/or play, and information search (Wang, Ke et al. 2012). Factors which facilitated the increased use of medical apps include convenience, cost, ease of use, comprehensive coverage, variety and utility (Kwee Choy Koh, Wan et al. 2014). This article would help us understand how to maximize the effectiveness of mobile learning and learn to use it effectively in the realm of searching and restoring medical information (Davies, Rafique et al. 2012).

References

Davies, B. S., J. Rafique, et al. (2012). "Mobile Medical Education how mobile information resources contribute to learning for undergraduate clinical students-a mixed methods study." BMC medical education **12**(1): 1.

Kwee Choy Koh, M., J. K. Wan, et al. (2014). "Medical students' perceptions regarding the impact of mobile medical applications on their clinical practice." Journal of Mobile Technology in Medicine **3**(1): 46-53.

Wang, C.-Y., H.-R. Ke, et al. (2012). "Design and performance evaluation of mobile web services in libraries: A case study of the Oriental Institute of Technology Library." Electronic Library, The **30**(1): 33-50.

استناد برون متنی:

در این شیوه مدرک مورد ارجاع در مکانی خارج از متن اصلی (پایین صفحه، پایان فصل یا انتهای متن) درج می‌شود و در متن تنها نشانه‌ای (معمولاً عدد) از مدرک مورد نظر آورده می‌شود. شیوه‌های استناد شیکاگو (ادبیات، تاریخ و هنر) و ونکور (پزشکی) از نوع برون‌متنی هستند.

Health Information includes a wide range of information such as diseases, follow-up, early treatment, prevention, and drugs [1, 2]. Studies have shown that the main obstacle in training of people with chronic diseases is low health literacy [3].

In addition, cultural and educational centers such as public libraries can help improving and training over health [4,5]. They can even act as a site for screening some illnesses such as cardiovascular diseases [6].

Reference

1. Bigdeli Z, Azimi MH, Zarei F. A Survey on the Factors Affecting Women Employees' Health Information- Seeking on the Web in Khuzestan Water and Power Authority During 2011. *Library and Information Science*. 2012; 57(1): 165-184.
2. Zare Gavvani V, Gheysari E, Asghari Jafar Abadi M. A Study on the Information Seeking Behavior of Members of Qazvin Public Libraries on Health Related Topics . *Research on Information Science and Public Libraries*. 2014; 20 (1):93-112. Available at: URL http://www.publij.ir/browse.php?a_code=A-10-26-1&slc_lang=en&sid=1
3. Williams MV, Baker DW, Parker RM, Nurss JR. Relationship of functional health literacy to patients' knowledge of their chronic disease: a study of patients with hypertension and diabetes. *Arch Intern Med*. 1998; 158(2): 166-172.
4. Murray, Susan. Consumer health information services in public libraries in Canada and the US. *Journal of the Canadian Health Libraries Association. Journal de l'Association des bibliothèques de la santé du Canada*. 2008; 29(4):141-143.
5. Daley, Tracy. Consumer health information sources in the 21st century. *Dalhousie Journal of Interdisciplinary Management*. 2011; 7(2).
6. Chobot, M. C. The Challenge of Providing Consumer Health Information Services in Public Libraries: American Association for the Advancement of Science. 2010.

متداول‌ترین و مهمترین روش مورد استفاده جهت نوشتن فهرست منابع روش APA است. روش شیکاگو نیز یکی دیگر از روش‌های نوشتن فهرست منابع است.

نویسنده(ها) شامل نام خانوادگی سپس نام کوچک، سال، عنوان برای کتاب یا مقاله، محل نشر در مورد کتاب، ناشر برای کتاب و عنوان نشریه در مورد مقالات، شماره نشریه برای مقالات، صفحه مقالات.

مثال: تجاری، فرشاد و نصرافهانی، داود. (۱۳۸۵). استناددهی و منبع‌نویسی در علوم ورزشی. تهران: انتشارات حتمی.

روش رفرنس دهی ونکوور (Vancouver)

در رفرنس نویسی ونکوور اطلاعات نویسندگان، منابع و سال چاپ، در متن نمی آید و منابع در متن، به ترتیب شماره آنها در لیست منابع مشخص می گردند. سیستم رفرنس دهی ونکوور توسط کمیته بین المللی سردبیران مجلات پزشکی معرفی و توسعه داده شده است. این گروه در ابتدا به نام ونکوور معروف بود اما بعداً به **(International Committee of Medical Journal Editors: ICMJE)** تغییر نام داد.

نام خانوادگی نویسنده (فاصله) حرف اول نام کوچک (نقطه) عنوان مقاله (نقطه) نام مجله (فاصله) سال انتشار (فاصله) ماه (؛) جلد یا دوره ی انتشار (شماره :) شماره صفحات

APA:

Rochester, M., & Nicholson, F. (1998). Management changes facing librarianship in Australia. *Library Management, 19(5), 333–338.*

Chicago:

Rochester, Maxine, and Fay Nicholson. "Management Changes Facing Librarianship in Australia." *Library Management 19, no. 5 (1998): 333–38.*

Vancouver:

1. Rochester M, Nicholson F. Management changes facing librarianship in Australia. *Library Management*. 1998;19(5):333–8.

شما می‌توانید با استفاده از نرم‌افزارهای مدیریت منابع یا رفرنس‌نویسی،
به آسانی اسنادهای خود را به صورت یکدست و دلخواه نگارش نمایید.
برای مثال نرم‌افزارهای EndNote, Mendeley و غیره

منابع:

- حری عباس، شاهدهاگی اعظم. شیوه های استناد در نگارش های علمی: رهنمودهای بین المللی. تهران: دانشگاه تهران. ۱۳۸۷
- نوروزی چاکلی، عبدالرضا، آشنایی با علم سنجی (مبانی، مفاهیم، روابط و ریشه ها). تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی: دانشگاه شاهد، مرکز چاپ و انتشارات، ۱۳۹۷.
- ویکی پدیا: شیوه ارجاع به منابع و استناد <https://fa.wikipedia.org>
- نحوه تنظیم فهرست منابع و مأخذ: <https://eng.khu.ac.ir/documents/10193/425320/28.PDF>
- فرهنگ معین معنی استناد
- آموزش روش نوشتن فهرست منابع <https://parsmodir.com/db/research/refsences.php>
- دایره المعارف کتابداری و اطلاع رسانی استناد <https://b2n.ir/30036>
- انواع روش های ارجاع دهی و رفرنس نویسی در مقاله و پایان نامه + مثال <https://b2n.ir/49245>
- دایره المعارف کتابداری و اطلاع رسانی کتابشناسی <http://portal.nlai.ir>
- رفرنس دهی مقاله به روش ونکوور (Vancouver)
- <https://isi-isc.com/fa/post/rfrns-dhi-mkalh-bh-rosh-onkoor-vancouver>
- شیوه نامه استناددهی به روش APA <https://plink.ir/GYw7L>